

Motion

1979/80: 213

av Bengt Silfverstrand och Maja Bäckström om åtgärder mot vattenföroreningar i Rönneå

Rönneå, som sträcker sig åtta mil genom det tätbefolkade nordvästra Skåne och rinner genom kommuner belägna i såväl Malmöhus som Kristianstads län, är ett vattendrag av oskattbart värde såväl för växt- och djurlivet som för människornas behov av naturupplevelser och rekreation. I anslutning till ån finns våtmarksområden – biologiskt högproduktiva delar av landskapet – som haft stor betydelse för vattenföringen i ån.

Under flera år har vattenkvaliteten i Rönneå successivt försämrats. Särskilt märkbar har denna försämring blivit de två senaste åren. Vattentillströmningen är numera mycket ojämn. När vattnet sinat betraktas ån ibland som rena avloppsdiket.

Enskilda miljöförkämpare, kommuner och organisationer har hos länsstyrelserna i de båda Skånelänen samt hos jordbruksdepartementet och statens naturvårdsverk krävt åtgärder för att komma till rätta med vattenföroreningarna i Rönneå. Anmälningar till länsstyrelsen i Kristianstads län har främst gällt skumbildning, vattnets färg och grumlighet samt att stränderna växer igen.

Flera undersökningar av orsakerna till föroreningarna har genomförts på kommun- och länsnivå. Olika föroreningskällor har angivits som mer eller mindre sannolika orsaker till problemen, men några definitiva slutsatser har hittills inte redovisats.

Den 1 juni 1977 bildades för Rönneås del en särskild kommitté för samordnad vattendragskontroll. I kommittén ingår representanter för åtta kommuner, fyra företag samt de båda berörda länsstyrelserna. Det har talats om att upprätta åtgärdsprogram för att eliminera vattenföroreningarna, men hittills har några mera genomgripande åtgärder inte kommit till utförande. Den 18 oktober 1977 föreslog länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län i en gemensam skrivelse till Nordvästra Skånes kommunalförbund (NSK) att NSK skulle ställa sig som huvudman för en regional avloppsutredning för Rönneå. NSK ställde sig positivt till en sådan utredning, men samordningskommittén har tills vidare avvisat förslaget.

Hittills redovisade analyser av vattenkvaliteten i Rönneå tyder på en kraftig belastning av såväl organiska ämnen som kväve och fosfor. När det gäller kvävet visar sig de höga utgångshalterna från Ringsjön öka successivt nedströms genom tillskott från främst jordbruk, kommunala reningsverk och industrier.

I flera sammanhang har den slamdeponering från Eslövs kommun som förekommer på våtmarksområdet, Rönneholms mosse, ansetts vara den

allvarligaste föroreningskällan. Men trots allvarlig kritik mot denna deponering från olika myndigheter och naturvårdsintressenter så fick kommunen i juni 1979 tillstånd att fortsätta att förvara avfallet på i stort sett samma villkor som gällt sedan 1973. Länsstyrelsen i Kristianstads län har i yttrande till koncessionsnämnden i detta ärende hävdats att det faktamaterial som redovisats i vad gäller undersökningen om eventuell vattenförorening är mycket begränsat och otillräckligt för en preciserad bedömning av avfalls tippens inverkan på Rönneå. Att den redan i dag påverkar åns vattenkvalitet anser man dock vara entydigt klart. Men i en tidningsintervju i Sydsvenska Dagbladet den 13 december 1979 redovisar en representant från länsstyrelsens naturvårdsenhet en något motsägande uppfattning. Han säger "att just Eslövs kommun skulle allvarligt försämma vattnet med sin deponeringsplats, det kan man faktiskt inte utläsa av vattenproverna. Däremot visar proverna att vattnet i Rönneå är hårt belastat redan när det rinner till från Ringsjön."

Till Ringsjöarna finns inga direkta avloppsutsläpp annat än det vatten som kommer från avloppsreningsverken i Hörby och Höör. Ett fjärde reningssteg vid dessa reningsverk skulle möjligen kunna bidra till att förbättra situationen, men erforderliga investeringar kan försvåras av att regeringen i den nyligen framlagda statsbudgeten kraftigt skurit ner de statliga anslagen för kommunala reningsverk.

Av vad som hittills framkommit när det gäller ansträngningarna för att lösa de allvarliga föroreningsproblemen i Rönneå kan man konstatera att insatserna varit otillräckliga, splittrade och dragit långt ut på tiden. Försöken att samordna åtgärderna regionalt kan knappast sägas ha varit särskilt lyckosamma. Den snabba räddningsaktion som vi nu ser som helt nödvändig för att hindra en totalförstöring av vattnet i Rönneå kan enligt vår mening därför inte komma till stånd utan ett kraftfullt stöd från naturvårdsverket.

De förhållanden som närmare borde studeras är bl. a. Ringsjöns inverkan på vattensituationen i Rönneå och i vilken mån jordbrukets odlingsåtgärder kan påverka vattenkvaliteten, det senare inte minst viktigt mot bakgrunden av att utsläppen av oorganiskt kväve i vattendragen ökat oroväckande under 1970-talet till följd av den ökade kvävegödslingen.

Vi föreslår därför att naturvårdsverket snarast möjligt i samarbete med berörda länsstyrelser företar en genomgripande undersökning av föroreningsorsakerna samt upprättar ett åtgärdsprogram för att förbättra vattenkvaliteten i Rönneå och restaurera de delar av ån där igenväxningen varit särskilt påtaglig.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställs
att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas mot
vattenföroreningarna i Rönneå i enlighet med vad som i
motionen anförts.

Stockholm den 15 januari 1980

BENGT SILFVERSTRAND (s)

MAJA BÄCKSTRÖM (s)